Basiorum liber

Janus Secundus

bron
Johannes Secundus, *Basiorum liber*. A.A.M. Stols, Maastricht 1928.

Zie voor verantwoording: https://www.dbnl.org/tekst/secu001basi01_01/colofon.php

Let op: boeken en tijdschriftjaargangen die korter dan 140 jaar geleden verschenen zijn, kunnen auteursrechtelijk beschermd zijn. Welke vormen van gebruik zijn toegestaan voor dit werk of delen ervan, lees je in de gebruiksvoorwaarden.

dbnl digitale bibliotheek voor de Nederlandse letteren

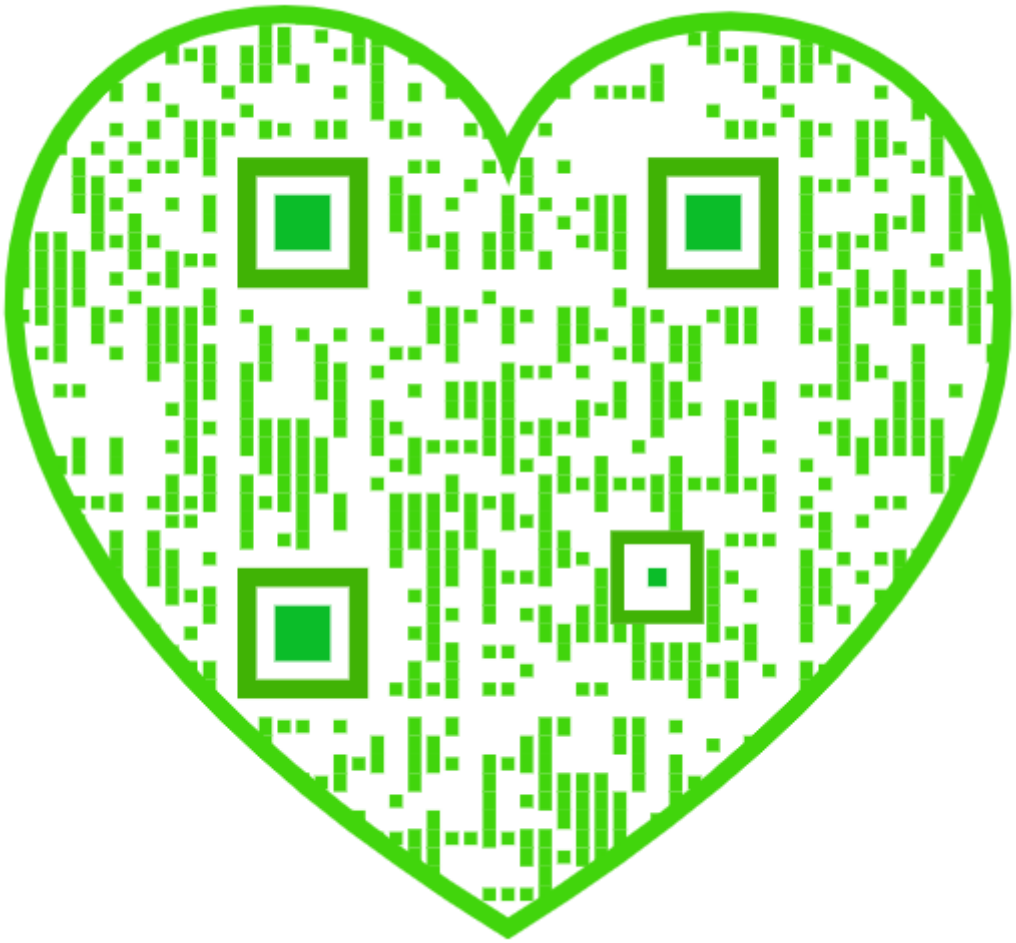

Cedite cum priscis quantum est hoc tempore vatum
Mihi Secundus unus instar omnium est.
[IANVS DOVSA NORDOVIX]

Quisquis Ioannis vidisti scripta Secundi
Aut coelo ductos illius effigies,
Heic ipsum, qualis vivus fuit, aspice, & ossa,
Et venerare sacrum, quod tegit ossa, solum.
[Epigramma Hadriani Marii Fratris in effigiem Joannis Secundi ad sepulcrum suspendi destinatam]

Basivm I

Cum Venus Ascanium super alta Cythera tulisset,
Sopitum teneris imposuit violis,
Albarum nymbos circumfuditque rosarum,
Et totum liquido sparsit odore locum:
Mox veteres animo revocavit Adonidis igneis.
Notus & irrepsit ima per ossa calor.
O, quoties voluit circundare colla nepotis?
O, quoties talis, dixit, Adonis erat?
Sed, placidam Pueri metuens turbare quietem,
Fixit vicinis basia mille rosis.
Ecce calent illae, cupidaeque per ora Diones
Aura, susurranti flamine, lenta subit.
Ouotque rosas tetigit, tot basia nata repente
Gaudia reddebant multiplicata Deae.
At Cytherae, natans niveis per nubila cycnis,
Ingentis terrae coepit obire globum.
Triptolemique modo, faecundus oscula glebis
Sparsit, & ignotos ter dedit ore sonos.
Inde seges felix nata est mortalibus aegris:
Inde medela meis unica nata malis.
Salvete aeternum, miferae moderamina flammae,
Humida de gelidis Basia nata rosis.
En ego sum, vestri quo vate canentur honores,
Nota Medusaei dum iuga montis erunt,
Et memor Aeneadûm stirpisque disertus amatae,
Mollia Romulidûm verba loquetur Amor.

Basivm II

Vicina quantum vitis lascivit in ulmo,
Et tortiles per ilicem
Brachia proceram stringunt immensa corymbi,
Tantum Neaera si queas
In mea nexilibus proserpere colla lacertis,
Tali Neaera si queam
Candida perpetuum nexu tua colla ligare,
Iungens perenne basium,
Tunc me nec Cereris, nec amici cura Lyaei,
Soporis aut amabilis,
Vita tuo de purpureo divelleret ore:
Sed mutuis in osculis
Defectos, ratis una duos portaret amanteis
Ad pallidam Ditis domum.
Mox per odoratos campos, & perpetuum ver,
Produceremur in loca,
Semper ubi, antiquis in amoribus, Heroinae
Heroas inter nobileis,
Aut ducunt choreas, alternave carmina latae
In valle cantant Myrtea.
Qua violisque rosisque, & flavicomis narcissis
Umbraculis trementibus,
Illudit Lauri nemus, & crepitante susurro
Tepidi suave sibilant
Aeternum zephyri nec vomere saucia tellus
Faecunda solvit ubera.

Turba beatorum nobis assurgeret omnis,
Inque herbidis sedilibus,
Inter Meonidas prima nos sede locarent:
Nec ulla amatricum Iovis
Praerepto cedens indignaretur honore,
Nec nata Tyndaris Iove.

Basivm III

Da mihi suaviolum, dicebam, blanda puella,
Libasti labris, mox mea labra tuis.
Inde, velut presso qui territus angue resultat,
Ora repente meo vellis ab ore procul.
Non hoc suaviolum dare, Lux mea, sed dare tantum
Est desiderium flebile suavioli.

Basivm IIII

Non dat basia, dat Netaera nectar,
Dat rores animae suaveolenteis,
Dat nardumque, thymumque, cynnamumque
Et mel, quale iugis legunt Hymeti,
Aut in Cecropijs apes rosetis,
Atque hinc virgineis & inde ceris
Septum, vimineo tegunt quasillo.
Quae si multa mihi voranda dentur,
Immortalis in üs repente fiam,
Magnorumque epulis fruar Deorum.
Sed tu munere parce, parce tali,
Aut mecum dea fac, Neaera, fias:
Non mensas sine te uolo deorum,
Non si me rutilis praesse regnis,
Excluso Iove, dij deaeque cogant.

Basivm V

Dum me mollibus hinc & hinc lacertis
Astrictum premis, imminensque toto
Collo, pectore lubricoque vultu,
Dependes humeris, Neteaera, nostris:
Componensque meis labella labris,
Et morsu petis, & gemis remorsa,
Et linguam tremulam hinc & inde vibras,
Et linguam querulam hinc & inde fugis,
Aspirans animae suavis auram,
Mollem, dulcisonum, humidam, meaeque
Altricem miserae, Neaera, vitae:
Hauriens animam meam caducam,
Flagrantem, nimio vapore coctam,
Coctam pectoris impotentis aestu,
Eludisque meas, Neaera, flammas,
Flabro pectoris haurientis aestum
O, iucunda mei caloris aura:
Tunc dico, deus est Amor deorum,
Et nullus deus est Amore maior
Si quisquam tamen est Amore maior,
Tu tu sola mihi es Neaera maior.

Basivm VI

De meliore nota bis basia mille paciscens,
Basia mille dedi, basia mille tuli.
Explesti numerum, fateor, iucunda Neaera
Expleri numero sed nequit ullus amor.
Quis laudet Cererem numeratis surgere aristis?
Gramen in irrigua quis numeravit humo?
Ouis tibi Bacche tulit pro centum vota racemis?
Agricolamve Deum mille poposcit apeis?
Cum pius irrorat sitienteis Iuppiter agros,
Deciduae guttas non numeramus aquae.
Sic quoque, cum ventis concussus inhorruit aër,
Sumpfit & irata Iupiter arma manu,
Grandine confusa terras & caerula pulsat,
Securus sternat quot sata, quotve locis.
Seu bona, seu mala sunt, veniunt uberrima coelo:
Maiestas domui convenit illa Iovis.
Tu quoque, cum dea sis, diva formosior illa,
Concha per aequoreum quam vaga ducit iter,
Basia cur numero coelestia dona coërces?
Nec numeras gemitus, dura puella, meos?
Nee lachrymas numeras, quae per faciemque sinumque
Duxerunt rivos semper euntis aquae?
Si numeras lachrymas, numeras licet oscula, sed si
Non numeras lachrymas, oscula ne numeres.
Et mihi da, miseri solatia vana doloris,
Innumera innumeris basia pro lachrymis.

Basivm VII

Centum basia centies,
Centum basia millies.
Mille basia millies,
Et tot millia millies,
Quot guttae Siculo mari,
Quot sunt sidera coelo,
Istis purpureis genis,
Istis turgidulis labris,
Ocellisque loquaculis,
Ferrem continuo impetu,
O formosa Neaera:
Sed dum totus inhaereo
Conchatim roseis genis,
Conchatim rutilis labris,
Ocellisque loquaculis,
Non datur tua cernere
Labra, non roseas genas,
Ocellosque loquaculos,
Molleis nec mihi risus:
Qui, velut nigra discutit
Caelo nubila Cynthius.
Pacatumque per aethera
Gemmatis in equis micat,
Flavo lucidus orbe,
Sic nutu eminus aureo
Et meis lachrymas genis,

Et curas animo meo,
Et suspiria pellunt.
Heu, quae sunt oculis meis
Nata praelia cum labris?
Ergo ego mihi vel Iovem
Rivalem potero pati?
Rivales oculi mei
Non ferunt mea labra.

Basivm VIII

Ouis te furor, Neaera,
Inepta, quis iubebat
Sic involare nostram,
Sic vellicare linguam,
Ferociente morsu?
An, quas tot unus abste
Pectus per omne gesto
Penetrabileis sagittas,
Parum videntur? istis
Ni dentibus protervis,
Exerceas nephandum
Membrum nephas in illud,
Quo saepe sole primo,
Quo saepe sole sero,
Ouo per diesque longas,
Nocteisque amarulentas,
Laudes tuas canebam?
Haec est, iniqua, nescis?
Haec illa lingua nostra est,
Quae tortileis capillos,
Quae poetulos ocellos,
Quae lacteas papillas,
Quae colla mollicella
Venustulae Neaerae,
Molli per aftra versu,

Ultra Iovis calores,
Caelo invidente, vexit:
Quae te meam salutem,
Quae te meamque vitam,
Animae meaeque florem,
Et te meos amores,
Et te meos lepores,
Et te meam Dionen,
Et te meam columbam,
Albamque turturillam,
Venere invidente, dixit.
An vero, an est id ipsum
Ouod te iuvat superba,
Inferre vulnus illi,
Quam laesione nulla,
Formosa, posse nosti
Ira tumere tanta,
Quin semper hos ocellos,
Quin semper haec labella,
Et, qui sibi salaceis
Malum dedere denteis.
Inter suos cruores
Balbutiens recantet?
O, vis superba formae.

Basivm VIIII

Non semper udum da mihi basium,
Nec iuncta blandis sibila risibus,
Nec semper in meum recumbe
Implicitum moribunda collum.
Mensura rebus est sua dulcibus.
Ut quodque menteis suavius afficit,
Fastidium sic triste secum
Limite proximiore ducit.
Quum te rogabo ter tria basia,
Tu deme septem, nec nisi da duo,
Utrumque nec longum nec udum:
Qualia teligero Diana
Dat casta fratri, qualia dat patri
Experta nullos nata Cupidines:
Mox e meis lasciva ocellis
Curre procul natitante planta
Et te remotis in penetralibus,
Et te latebris, abdito in intimis,
Sequar latebras usque in imas,
In penetrale sequar repostum:
Praedamque victor fervidus in meam
Utrinque herileis inijciens manus,
Raptabo, ut imbellem columbam
Unguibus accipiter recurvis:

Tu deprecanteis victa dabis manus,
Haerensque totis pendula brachijs,
Placare me septem iocosis
Basiolis cupies, inepta.
Errabis: illud crimen ut eluam,
Septena iungam basia septies,
Atque hoc catenatis lacertis
Impediam, fugitiva, collum:
Dum, persolutis omnibus osculis,
Iurabis omneis per Veneres tuas
Crimine velle pari subire.

Basivm X

Non sunt certa meam moveant quae basia mentem
Uda labris udis conseris, uda iuvant:
Nec sua basiolis non est quoque gratia siccis,
Fluxit ab his tepidus saepe sub ossa vapor.
Dulce quoque est oculis nutantibus oscula ferre,
Autoresque sui demeruisse mali:
Sive genis totis, totive incumbere collo,
Seu niveis humeris, seu sinui niveo,
Et totas livore genas, collumque notare,
Candidulosque humeros, candidulumque sinum.
Seu labris querulis titubantem sugere linguam,
Et miscere duas iuncta per ora animas,
Inque peregrimum diffundere corpus utranque,
Languet in extremo cum moribundus amor.
Me breve, me longum capiet, laxumque, tenaxque,
Seu mihi das, seu do, lux, tibi basiolum.
Qualia sed sumes, nunquam mihi talia redde:
Diversis varium ludat uterque modis.
At quem deficiet varianda figura priorem,
Legem submissis audiat hanc oculis,
Ut, quot utrinque priur data sint, tot basia solus
Dulcia victori det, totidemque modis.

Basivm XI

Basia lauta nimis quidam me iungere dicunt,
Qualia rugosi non didicere patres.
Ergo, ego cum cupidis stringo tua colla lacertis,
Lux mea, basiolis immoriorque tuis,
Anxius exquirama quid de me quisque loquatur?
Ipse quis, aut ubi sim, vix meminisse vacat.
Audiit, & risit formosa Neaera, meumque
Hinc collum nivea cinxit & inde manu,
Basiolumque dedit, quo non lascivius unquam
Inseruit Marti Cypria blanda suo,
Et, quid, ait, metuis turbae decreta feverae?
Caussa meo tantum comperit ista foro.

Basivm XII

Quid vultus removetis hinc pudicos,
Matronaeque, puellulaeque castae?
Non hic furta Deûm iocosa canto,
Monstro sasve libidinum figuras,
Nulla hic carmina mentulata, nulla,
Quae non, discipulos ad integellos,
Hirsutus legat in schola magister.
Inermeis cano basiationes,
Castus Aonij chori sacerdos:
Sed vultus adhibent modo huc protervos
Matronaeque, puellulaeque cunctae,
Ignari quia forte mentulatum
Verbum diximus, evolante voce.
Ite hinc, ite procul, molesta turba,
Matronaeque puellulaeque turpes:
Quanto castior est Neaera nostra,
Ouae certe sine mentula libellum
Mavult, quam sine mentula poëtam?

Basivm XIII

Languidus e dulci certamine, vita, iacebam
Exanimis, fusa per tua colla manu.
Omnis in arenti consumptus spiritus ore,
Flamine non poterat cor recreare novo.
Iam styx ante oculos, & regna carentia sole,
Luridaque annosi cymba Charontis erat:
Cum tu, suaviolum, educens pulmonis ab imo,
Afflasti siccis irriguum labijs:
Suaviolum stygia quod me de valle reduxit,
Et iussit vacua currere nave senem,
Erravi, vacua non remigat ille carina,
Flebilis ad maneis iam natat umbra mea:
Pars animae, mea vita, tuae hoc in corpore vivit,
Et dilapsuros sustinet articulos:
Quae tamen, impatiens, in pristina iura reverti
Saepe per arcanas nititur aegra vias.
Ac, nisi dilecta per te foveatur ab aura,
Iam collabenteis deserit articulos.
Ergo, age, labra meis innecte tenacia labris,
Assidueque duos spiritus unus alat:
Donec, inexpleti post taedia sera furoris,
Unica de gemino corpore uita fluet.

Basivm XIIII

Quid profers mihi flammeum labellum?
Non te, non volo basiare dura,
Duro marmore durior, Neaera.
Tanti istas ego ut osculationes
Imbelleis faciam, superba, vestras,
Ut nervo totiens rigens supino,
Pertundam tunicas meas, tuasque,
Et, desyderio furens inani,
Tabescam, miser, aestuante vena?
Quo fugis? remane, nec hoc ocellos,
Nec nega mihi flammeum labellum:
Te iam, te volo basiare, mollis,
Molli mollior anseris medulla.

Basivm XV

Adducto Puer Idalius post tempora nervo,
Stabat in exitium, pulchra Neaera, tuum:
Cum frontem, sparsosque videns in fronte capillos,
Luminaque argutis irrequieta notis,
Flammeolasque genas, & dignas Matre papillas,
Iecit ab ambigua tela remissa manu:
Inque tuas cursu effusus pueriliter ulnas,
Mille tibi fixit basia, mille modis,
Quae succos tibi myrteolos, cypriosque liquores
Pectoris afflarunt usque sub ima tui:
Iuravitque deos omneis, Veneremque parentem,
Nil tibi post unquam velle movere mali.
Et miremur adhuc cur tam tua basia fragrent?
Duraque cur miti semper amore vaces?

Basivm XVI

Latonae niveo sydere blandior,
Et stella Veneris pulchrior aurea,
Da mî basia centum
Da tot basia, quot dedit
Vati multivolo Lesbia, quot tulit:
Quot blandae Veneres, quotque Cupidines
Et labella pererrant,
Et genas roseas tuas:
Quot vitas oculis, quotque neceis geris,
Quot spes, quotque metus, quotque perennibus
Mixta gaudia curis,
Et suspiria amantium:
Da quam multa meo spicula pectori
Insevit, volucris dira manus Dei:
Et quam multa pharetra
Conservavit in aurea:
Adde & blanditias, verbaque publica
Et cum suavicrepis murmura sibilis,
Risu non sine grato,
Gratis non sine morsibus:
Qualeis Chaoniae garrula motibus
Alternant tremulis rostra columbulae,
Cum se dura remittit
Primis bruma Favonijs.

Incumbensque meis, mentis inops genis,
Huc, illuc oculos volve natatileis,
Exanguemque lacertis
Dic te sustineam meis.
Stringam nexilibus tete ego brachijs,
Frigentem calido pectore comprimam,
Et vitam tibi longi
Reddam afflamine basij:
Donec succiduum me quoque spiritus
Istis roscidulis linquet in osculis,
Labentemque lacertis,
Dicam, collige me tuis.
Stringes nexilibus me, mea, brachijs,
Mulcebis tepido pectore frigidum.
Et vitam mihi longi af-
Flabis rore suavij.
Sic aevi, mea lux, tempora floridi
Carpamus simul, en iam miserabileis
Curas aegra senectus
Et morbos trahet, & necem.

Basivm XVII

Qualem purpureo diffundit mane colorem,
Quae rosa nocturnis roribus immaduit:
Matutina rubent Dominae sic oscula nostrae,
Basiolis longa nocte, rigata meis,
Quae circum facies niveo candore coronat,
Virginis ut violam cum tenet alba manus:
Tale novum seris cerasum sub floribus ardet,
Aestatemque & ver cum simul arbor habet.
Me miserum, quare, cum fragrantissima iungis
Oscula, de thalamo cogor abire tuo?
O, saltem, labris serva hunc, formosa, ruborem,
Dum tibi me referet noctis opaca quies.
Si tamen interea cuiusquam basia carpent,
Illa meis fiant pallidiora genis.

Basivm XVIII

Cum labra nostrae cerneret Puellae,
Inclusa circo candida coronae
Ut si quis ornet, arte curiosa,
Corallinis eburna signa baccis,
Flevisse fertur Cypris, & gemendo
Lascivienteis convocasse Amores,
Et quid invat, dixisse, purpuratis
Vicisse in Ida Palladem labellis,
Et pronubam magni Iovis sororem,
Sub arbitro pastore? cum Neaera
Haec antecellat arbitro Poeta?
At vos furentes ite in hunc poetam,
Et dira plenis tela de pharetris
In illius medullulas tenellas,
Pectusque per iecurque per iocosum,
Distringite acres perstrepente cornu.
At illa nullo pertepescat igne,
Sed tacta pectus plumbea sagitta,
Torpescat imas congelata venas.
Evenit, imis uror in medullis,
Et torrido iecur liquescit igne:
Tu fulta pectus asperis pruinis
Et caute, qualeis aut maris sicani,
Aut Adriae unda tundit aestuosa,
Secura ludis impotentem amantem
Ingrata, propter ista labra rubra

Laudata plector, heu, misella, nescis,
Cur oderis: nec ira quid deorum
Effrena possit, & furor Diones.
Duros remitte, mollicella, fastus:
Istoque dignos ore fume mores:
Et, quae meorum caussa sunt dolorum,
Mellita labris necte labra nostris:
Haurire possis ut mei pusillum
Praecordijs ex intimis veneni,
Et mutuis languere victa flammis!
At nec deos, nec tu time Dionen:
Formosa divis imperat puella.

Basivm XIX

Mellilegae volucres, quid adhuc thyma cana, rosasque
Et succum vernae nectareum violae
Lingitis? aut florem late spirantis anethi?
Omnes ad Dominae labra venite meae.
Illa rosas spirant omneis, thymaque omnia sola,
Et succum vernae nectarum violae:
Inde procul dulces aura funduntur anethi,
Narcissi veris illa madent lachrymis,
Oebalijque madent iuvenis fragrante cruore,
Qualis uterque liquor, cum cecidisset, erat,
Nectareque aetherio medicatus, & aëre puro,
Impleret fetu versicolore solum.
Sed me, iure meo libantem, mellea labra,
Ingratae socium ne prohibete favis.
Non etiam totas avidae distendite cellas,
Arescant Dominae ne semel ora meae,
Basiaque impressans siccis sitientia labris,
Garrulus indicij triste feram precium.
Heu, non et stimulis compungite molle labellum:
Ex oculis stimulos vibrat & illa pareis.
Credite, non ullum patietur vulnus inulctum:
Leniter innocuae mella legatis apes.

Ioannis secvndi
Liber basiorum
Finis

Epigramma de libello svo basiorvm

Cafta quod enervi cantamus basia libro,
Versibus illudit fusca Lycinna meis,
Et me languiduli vatem vocat Aelia penis,
Quae Venerem in triviis porticibusque locat.
Scilicet exspectant nostrum quoque noscere penem?
Parcite turpiculae, mentula nulla mihi est.
Nec vobis canto, nec vobis basia figo:
Ista legat teneri sponsa rudis pueri,
Isia tener sponsus, nondum maturus ad arma
Exercet variis quae Venus alma modis.

In Ioannis Secundi Basia Andreae alciati Iurisconsulti Epigramma.

Extremum si, post tot dulcia basia, finem
Neaera concessit tibi,
Quin illum potius celebras? nocteisque beatas
Ad alta tollis sidera?
Si non concessit, & adhuc tua messis in herba est,
Quo tot cataglottismata
O segnem Veneris tyronem, & perdere dignum
Quae iam recepit pramia.